

วิยะดา แจ่มจำรูญ 2557: ความหนาแน่นของนกในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์ชีวภาพป่าไม้) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพป่าไม้
ภาควิชาชีววิทยาป่าไม้ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อาจารย์ประทีป ค้างคาว, ปร.ด. 152 หน้า

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความหลากหลายชนิด และประเมินความหนาแน่นของนกในบริเวณ
บึงบอระเพ็ดที่ได้จากการพบเห็นตัวโดยตรงโดยทำการสำรวจตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2554 ถึงเดือนพฤษภาคม 2555
โดยการวางเส้นสำรวจ 2 เส้นทางคือ เส้นสำรวจทางน้ำ ระยะทาง 5.5 กม. และเส้นสำรวจทางบก ระยะทาง 42 กม.
ทำการสำรวจเป็นประจำทุกเดือนๆ ละ 1 ครั้ง ติดต่อกันเป็นเวลา 12 เดือน คิดเป็นระยะทางสำรวจรวมทั้งสิ้น
1,050 กม.

ความหลากหลายของนก พบนกทั้งสิ้น 10 อันดับ 43 วงศ์ 111 สกุล 166 ชนิด โดยพบว่าเดือนมีนาคม
เส้นสำรวจทางน้ำมีจำนวนชนิดสูงสุด 145 ชนิด และค่าดัชนีความหลากหลาย (H') สูงที่สุด 3.29 ส่วนในบริเวณ
ถิ่นอาศัยต่างๆ พบว่าพื้นที่เกษตรกรรมและที่อยู่อาศัยมีจำนวนชนิดสูงสุด 129 ชนิด แต่บริเวณป่าพรุมีค่าดัชนี
ความหลากหลาย (H') สูงที่สุด 3.35 เดือนที่พบค่าสูงสุดคือ เดือนมีนาคม และยังพบนกที่อยู่ในสถานภาพใกล้
ถูกคุกคาม (Near Threatened - NT) ในระดับโลก 5 ชนิด ได้แก่ นกกระจาบทอง (*Ploceus hypoxanthus*) นกกระทุง
(*Pelecanus philippensis*) นกปากแอ่นหางดำ (*Limosa limosa*) นกช้อนหอยขาว (*Threskiornis melanocephalus*)
และนกอ้ายจ้าว (*Anhinga melanogaster*) และตามการจัดสถานภาพของนกในประเทศไทย พบชนิดที่อยู่ใน
สถานภาพใกล้สูญพันธุ์ (Endangered - EN) จำนวน 4 ชนิด ชนิดที่อยู่ในสถานภาพมีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์
(Vulnerable - VU) จำนวน 9 ชนิด

ประเมินความหนาแน่นของนก ($D \pm SE$) แยกตามเส้นสำรวจตลอดทั้งปี พบว่าเส้นสำรวจทางน้ำ มีค่า
สูงที่สุดในเดือนเมษายน เท่ากับ 961.29 ± 47.81 ตัว/ตร.กม. และต่ำที่สุดในเดือนพฤศจิกายน เท่ากับ 123.39 ± 6.89
ตัว/ตร.กม. ส่วนเส้นสำรวจทางบก มีค่าสูงที่สุดในเดือนเมษายน เท่ากับ 639.71 ± 42.20 ตัว/ตร.กม. และต่ำที่สุด
ในเดือนตุลาคม เท่ากับ 248.99 ± 15.59 ตัว/ตร.กม. ส่วนความหนาแน่นของนกแยกตามถิ่นอาศัยทั้ง 5 บริเวณ
พบว่าบริเวณพืชลอยน้ำและพืชที่พื้นน้ำ (Floating weed and Emergent weed zone) มีค่าสูงที่สุดในเดือนเมษายน
เท่ากับ 861.79 ± 33.16 ตัว/ตร.กม. และต่ำที่สุดในเดือนพฤศจิกายน เท่ากับ 107.41 ± 8.66 ตัว/ตร.กม. บริเวณป่าพรุ
(Swamp forest) มีค่าสูงที่สุดในเดือนมีนาคม เท่ากับ 411.87 ± 54.82 ตัว/ตร.กม. และต่ำที่สุดในเดือนตุลาคม
เท่ากับ 22.95 ± 3.65 ตัว/ตร.กม. และบริเวณพื้นที่เกษตรกรรมและที่อยู่อาศัย (Agricultural and Village Zone) มี
ค่าสูงที่สุดในเดือนเมษายน เท่ากับ 639.71 ± 42.20 ตัว/ตร.กม. และต่ำที่สุดในเดือนตุลาคม เท่ากับ 248.99 ± 15.59
ตัว/ตร.กม. จากผลการศึกษาที่ได้สามารถนำไปใช้ประกอบ การวางแผนการจัดการ และสร้างระบบติดตามการ
เปลี่ยนแปลงประชากรของนกในพื้นที่นี้ได้ในระยะยาวต่อไป